

Hírsugár

**Az ELFT
Sugárvédelmi Szakcsoportjának
tájékoztatója**

23. szám

2005. március

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója

23. szám (2005. március)

ISSN 1417-8257

Kiadja a Szakcsoport vezetősége. Szerkesztő Déri Zsolt

A tartalomból

EMLÉKEZTETŐ: AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2004. IX. 28.-ÁN, AZ OAH – BAN MEGTARTOTT VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.....	3
EMLÉKEZTETŐ: AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2004. XII. 6-ÁN MEGTARTOTT VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.	5
BESZÁMOLÓ, AZ IEC SC62B MT 37 2004. MÁRCIUS 29-30-I HAMBURGI ÜLÉSÉRŐL	7
A SUGÁRVÉDELMEZT ÉRINTŐ ÚJABB JOGSZABÁLYOK	11
SUGÁRVÉDELEM A MAGYAR NYELVŰ SZÉP- ÉS ESSZÉIRODALOMBAN.....	15

A Hírsugárba szánt cikkeket, híreket a szerkesztőnek kérjük beküldeni, lehetőleg e-mail-en (deri@hp.osski.hu), Office 97 kompatibilis formátumban

Rajzok: Déri Zsolt

EMLÉKEZTETŐ: AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2004. IX. 28.-ÁN, AZ OAH – BAN MEGTARTOTT VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.

Jelen vannak: elnök, titkár, 7 vezetőségi tag, egy szakterület felelős. A tiszteletbeli elnök, egy szakterület felelős, 2 vezetőségi tag egyéb elfoglaltságra való tekintettel kimentette magát.

A vezetőség napirend előtt melegen gratulált és tapssal köszöntötte Kanyár Bélát abból az alkalomból, hogy részére a Köztársasági Elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét adományozta.

1. Kanyár Béla le sem ülhetett a gratuláció után, mert az 1. Napirendi pont annak a nyugtázása volt, hogy az utóbbi évek legjelentősebb előrelépéseként, a Fizikai Szemle 2004/7. Száma, Kanyár Béla szerkesztésében, mint sugárvédelmi különszám jelent meg.

A sugárvédelmi különszámot követően, a Szakcsoport szándéka szerint, a Fizikai Szemle további számaiban, sorban jelennek meg cikkek a sugárvédelem változatos szakterületéről. Ennek érdekében a szerkesztő Kanyár Béla sürgeti a várakozó lista élbolyát (Andrási, Bujtás, Koblinger), hogy a megbeszélte közleményeket mielőbb juttassák el hozzá. Ezen kívül még legalább 10-12 cikk szerző és témái körvonalazódtak, az ő esetükben is egyre aktuálisabb a közléshez szükséges munka elvégzése.

2. Hírsugár Déri Zsolt beszámolója szerint némi szünet után várható a Hírsugár újabb számának a megjelenése. Ehhez az anyagok beérkeztek, de a további számokhoz anyagot kér. Néhány javaslat is elhangzott a 16/2000 EüM rendelet módosításának megtárgyalásával, a több munkahelyen dolgozók személyi sugárterhelésének az ellenőrzésével kapcsolatosan (Havas Szonja).

3. Honlap Zombori Péter beszámolt a honlapra került új anyagokról, pl. a májusi IRPA 11 kongresszusról szóló beszámolóról (Andrási A., Koblinger L.). Javaslatok is elhangzottak: a Hirdetőtáblát folyamatosan frissíteni szükséges, az időállóbb információk kerüljenek a Hírsugárba (Deme S.) sok új PhD téma van, ezek kerüljenek fel a Honlapra (és a Hírsugárba is) (Kanyár B.).

4. ELFT Közgyűlés Fehér Ákos tájékoztatott arról a konfliktusról, ami közte és az ELFT vezetőségének egyes tagjai között az Európai Fizikai Társulati (EPS) tagság kérdésében a Közgyűlésen kialakult. Az ELFT-nek az EPS tagságából ugyanis semmi előnyünk. Az ELFT és az EPS szerkezete eltérő, az EPS-ben egyetlen olyan irányzat sincs, ami a Szakcsoportnak megfelelne. Nem az ELFT-nek kellene EPS tagnak lenni, hanem csak azoknak a szakcsoportoknak, amik a tagságban érdekeltek.

Az ELFT most arra készül az EPS nyomására, hogy a fejenként 10 eurós

tagdíjat nem a tagság kb. 20% után, hanem néhány év növekedés után. mintegy 80%-a után fizesse ki, ami az ELFT tagsági díj emelkedését vonná maga után. Mindeközben zavaros manipuláció kezdődne a tanár szekciók tagságával és tagsági díjával kapcsolatban, ebből pedig nem kérünk. Deme Sándor is fontosnak tartja az ügy rendezését, ennek érdekében felkérte Fehér Ákost, hogy készítsen vezetőségi állásfoglalás tervezetet.

Az ELFT-nek meg kell értenie, hogy a Szakcsoportnak az EPS tagságban nincs érdekeltsége, hiszen IRPA tagok vagyunk, ahová saját zsebből fizetjük a tagdíjat.

Idáig nem akceptált reklamációnk volt, hogy eltérés van a területi és a szakcsoport működési szabályzatában (különbség van a tisztségviselők újraválaszthatóságának a szabályai között)

Azok után viszont, hogy az ELFT Közgyűlés elfogadta az új szabályzatot, a saját szabályzat hozzá illesztése aktuálissá vált. A korrekció tervezetét Deme Sándor és Ballay László elkészítik, majd a vezetőség megvitatja, a tervezetet a Hírsugárban a 2005. év elején hozzászólás céljából közzétesszük, és a 2005. évi továbbképző tanfolyam keretében tartandó közgyűlésen elfogadjuk.

Csige István ismertette saját részvételünket az ELFT vándorgyűlés tudományos programjában: 3 szóbeli előadással és 2 poszterrel voltunk jelen. Deme Sándor kéri, hogy az előadások, poszterek szerzői, címei kerüljenek be a Hírsugárba, maradjon nyoma a jelenlétnek.

5. IRPA Kongresszus András Andor szóban is beszámolt néhány benyomásáról és közreadott információkat. A Kongresszusról készült András / Koblinger részletes beszámoló a Honlapon olvasható.

6. Évzáró Klubest

A Klubest előkészítésére a vezetőség Fehér Ákost és Nagy Margót kérte fel. Valószínű időpontja december 6 vagy környéke. Előadónak Csige István jelentkezett „Sugárveszélyben a Marslakók”, felcsigázó című előadásával.

Budapest, 2004. október 1.

Az emlékeztetőt összeállította: Ballay László

EMLÉKEZTETŐ: AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORTJÁNAK 2004. XII. 6-ÁN MEGTARTOTT VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.

Helyszín: ELFT Székház, 222-es tárgyaló, Budapest, Fő u. 64.

Jelen vannak: Vezetőségi tagok
 Nagy Zsigmondné ELFT titkárságvezető
 Andrási Andor szakterület felelős
 Pellet Sándor szakterület felelős

A vezetőségi ülést a szakcsoport elnöke vezette.

Az ülésen Kanyár Béla ismét hangsúlyozta, hogy a Fizikai Szemlébe további cikkek kellene, továbbá tájékoztatta a vezetőséget, hogy megjelent a Radioekológia és környezeti sugárvédelem című könyv, illetve a közeljövőben jelenik meg a Veszprémi Egyetemi Kiadó kiadásában a Nukleáris Balesetelhárítás Telephelyen Kívül című egyetemi jegyzet. Ezen utóbbi kiadvánnyal kapcsolatban Fehér István azt tudakolta, hogy lektorálta-e valaki. Kanyár Béla válaszában elmondta, hogy ugyan informálisan sokan látták a jegyzetet, de hivatalos lektorálása nem történt meg. Fehér István felajánlotta, hogy a lektorálást elvégzi. Pellet Sándor kérte, hogy az OSSKI is kapjon egy példányt Kanyár Béla jegyzetéből.

A következő napirendi pontként Deme Sándor összefoglalta, hogy mi történt a 2004. áprilisa óta. Egyértelműen megállapítható, hogy a Továbbképző Tanfolyam sikeres volt, ami elsősorban a szervezők, Nagy Zsigmondné, Ballay László és Fehér Ákos áldozatos munkájának köszönhető. Lehetőség volt poszterek bemutatására, kiállítók fogadására. A vezetőség többsége úgy ítélte meg, hogy ez a helyszín jobban kedvezett a sugárvédelmi szakemberek közötti szakmai kapcsolatok informális ápolásának, mint a mátrafüredi helyszín.

Az IRPA májusban megtartott kongresszusáról a Hírsugárban Koblinger László és Andrási Andor számoltak be. Az IRPA 2005-ös regionális kongresszusa Wroclavban, a következő világméretű kongresszus pedig 2008-ban Buenos-Airesben lesz.

Fehér István javasolta, hogy az Évzáró Klubesten a jelenlévők emlékezzenek meg a közelmúltban elhunyt tagtársunkról, Krasznai Istvánról. A vezetőség a felvetést egyhangúlag támogatta.

Ismét felvetődött, hogy a szakcsoportnak tematikus okokból nincs kapcsolata az Európai Fizikai Társasággal, ezért nem is akarunk hivatalból fizető tagjai lenni.

Kanyár Béla azt javasolta, hogy a Klubesten nem kellene a felmerült problémákat exponálni. Javasolta, hogy a probléma kerüljön megemlítésre, de ne hangsúlyozottan. Fehér Ákos azonban arra figyelmeztetett, hogy egy idő után sokba fog a szakcsoportnak kerülni, ha az ESP-nek is be kell fizetni a tagdíjat. Válaszában Deme Sándor emlékeztetett rá, hogy volt egy ígéret az ELFT vezetősége részéről, hogy a vezetőség a szakcsoport vezetői részvételével tart vezetőségi ülést, ahol a felvetődő problémákat megtárgyalják. Eddig egy ilyen vezetőségi ülés volt, amelyen több kérdésben vita alakult ki, pl. az egyesületi díjak megítélésében a publikációs és a hivatkozottsági lista alapján.

A következő napirendi pont a 2005-ös továbbképző tanfolyammal kapcsolatos teendők megvitatása volt. A tematika kijelölésével kapcsolatosan Fehér István emlékeztetett arra, hogy 2005 a fizika éve lesz. Deme Sándor felkérte Pellet Sándort, hogy a szóba jövő dátumokat egyeztesse az orvosi vonal rendezvény naptárával.

A tavalyi tanfolyam szervezői a vezetőség felkérésére vállalják a soron következő tanfolyam megszervezését.

A helyszín kiválasztásával kapcsolatosan a vezetőség, Fehér István és Fehér Ákos kivételével Balatonkenese mellett döntött. Mindazonáltal Fehér Ákos javasolta, hogy ne csak ebben a két alternatívában gondolkodjunk. A szakcsoport vezetősége felkérte a szervezőket, hogy január végéig terjesszék elő a helyszínre vonatkozó javaslatukat.

Andrási Andor jelezte, hogy rövidesen be kell fizetni az IRPA tagdíjakat.

Deme Sándor köszöntötte Pellet Sándort igazgatói kinevezése alkalmából. Pellet Sándor megköszönte a biztató szavakat és hangsúlyozta, hogy az OSSKI a továbbiakban is aktívan hozzá kíván járulni a társulati élethez. Pellet Sándor vállalta a 2005-ös továbbképző tanfolyamon a nemzetközi szekció megszervezését és a kiállítókkal való kapcsolattartást.

Ballay László javasolta, hogy a Klubesten a KBFI UNIO tartson egy rövid összefoglalást az aktuális műszerfejlesztéseiről.

A vezetőségi ülés zárásaként Déri Zsolt beszámolt a Hegyeshalomban végzett méréseiről. (Ismeretes, hogy a sajtó érdeklődésének középpontjába került, hogy a csernobili katasztrófa idején itt dekontaminálták az Ausztriába tartó vagonokat.)

Az emlékeztetőt készítette: Giczi Ferenc

BESZÁMOLÓ, AZ IEC SC62B MT 37 2004. MÁRCIUS 29-30-I HAMBURGI ÜLÉSÉRŐL

Az IEC (International Electrotechnical Commission) TC (Technical Committee) 62 (gyógyászati villamos készülékek) műszaki bizottságának SC (Sub-Committee) 62B (diagnosztikai képalakító berendezések) albizottsága 2003-ban alakította meg az MT (maintenance team) 37 munkacsoportot az IEC 60601-1-3 (a diagnosztikai röntgenberendezések sugárvédelmére vonatkozó kiegészítő szabvány) felülvizsgálatára, illetve a második kiadás létrehozására. Jómasgam a csoport levelező tagjaként (corresponding member) lettem bejelentve. A munkacsoport első ülését a Magyar Szabványügyi Testület meghívására Budapesten tartotta 2003. június 17-18-án, ezen természetesen nem jelentett nehézséget személyesen részt vennem, *Barsai János* úrral (Medicor Röntgen Kft.), az IEC TC 62 magyar nemzeti bizottság elnökével együtt. Az ottani megállapodásoknak megfelelően, a csoporttagok munkájának eredményeként jött létre az első CD (Committee Draft). Ehhez részben maguk a munkacsoport-tagok, részben az érdeklődő nemzeti bizottságok elküldhették megjegyzéseiket, amelyeket – előzetes titkári feldolgozás után – a hamburgi ülésen vitattunk meg.

Hartmut Duschka (Siemens), aki 6 éven át látta el az IEC TC 62 és az SC 62B titkári teendőit, ez évben nyugállományba vonul, ezért titkári tisztségét április 1-től *dr. Norbert Bischof* veszi át. A jelen ülésen mindketten részt vettek, de természetesen Duschka úr még a további hónapokban is segíteni fogja az új titkár munkáját. *Norbert Bischof* az erlangeni egyetemen szerezte fizikusi oklevelét, azóta dolgozik a Siemens cégnél. Eleinte képerősítő-, majd röntgenső-fejlesztéssel foglalkozott, később pedig minőségbiztosítással és OEM-tevékenységgel.

A villamos gyógyászati készülékek biztonsági alapszabványának, az IEC 60601-1-nek előkészület alatt álló 3. kiadása két héttel az ülés előtt került ki a nemzeti bizottságokhoz, már CDV (Committee Draft for Voting) formában, 5 hónapos szavazási határidővel. Terjedelme 350 oldal, a korábbi kiadásokhoz képest alapvető elem benne a kockázatkezelés. Az alapszabvány változása maga után fogja vonni a kiegészítő és a termékszabványok megfelelő átdolgozását is.

Az IEC 60601-1-3 leendő 2. kiadása már az alapszabvány 3. kiadásához fog illeszkedni, fejezetszámozása azt követi. Természetesen meg kell várni az új alapszabvány megjelenését, és csak azután lehet majd a kiegészítő szabvány új kiadását CDV-ként szavazásra köröztetni.

Az összejövétel házigazdája a Philips Medical Systems hamburgi gyára (a korábbi C. H. F. Müller) volt, ahol a munkacsoport vezetője, *Mrs. Ursula Kniesberg* dolgozik (szakterülete a sugárvédelem). Az ülésen összesen nyolcan vettünk részt: a leköszönő titkár és utódja, a munkacsoport vezetője, egy további fizikus a Siemens cégtől: *dr. Friedhelm Schreiber* (így tehát a jelenlévők fele volt német), a GE részéről a japán *Yuji Inoue*, továbbá a kanadai egészségügyi

minisztériumtól *Christian Lavoie*, a svéd sugárvédelmi intézettől *dr. Wolfram Leitz*, valamint jómagam az OKK-OSSKI-ból, az MSZT képviselőjében.

Egy idő óta minden IEC szabvány előszava tartalmaz egy időpontot, amikor a szabvány legközelebbi módosításáról vagy kiegészítéséről (esetleg visszavonásáról) döntenek majd. Természetesen lehetséges az is, hogy módosítás nélkül kerül további érvényben tartásra. Az időpont valódi jelentősége, hogy „garanciát” jelent a gyártók számára, hogy addig biztosan nem lesz változás. Általában 3 és 5 év közötti tartamról van szó. A bizottság most 2008. decemberében állapodott meg, de ez még a legutolsó fázisban is módosítható.

Mindig gondot jelent egy szabvány alkalmazási területének megfelelő körülhatárolása. A jelen szabvány „diagnosztikai röntgenberendezésekre” vonatkozik. Ebbe az érvényes fogalommeghatározások szerint beletartozik a DEXA (csontsűrűség-mérő berendezés, noha ez nem képalkotó eljárás), a „kézi képerősítő”, a sugárterápiás szimulátor és természetesen a CT, a fogröntgen, a mammoográf, valamint a digitális képalkotó röntgenberendezések minden fajtája. Ezek mindegyikére külön-külön meg kell vizsgálni a szabvány minden egyes pontjának alkalmazhatóságát, és ahol szükséges, kivételként megemlíteni őket. Az ülésen kérdésként merült fel, hogy a szabvány egy (triviálisnak tűnő) előírása („A röntgen-sugárforrások és a röntgenképalkotó elrendezéseket el kell látni olyan felerősítéssel, hogy az üzemszerű alkalmazás során a besugárzás alatt ne kelljen azokat kézzel tartani”) nem tiltja-e meg a „kézi képerősítők” használatát, végül is a csoport a „nem” válaszban egyezett meg.

Az új szabványkiadás tervezetében az intervenciós röntgenberendezések termékszabványából és az amerikai (FDA) előírásokból lettek beemelve részletek. A legfontosabb új (tervezett) követelmények a használati utasításban megadandó

dozimetriai információk, a berendezéseken megvalósítandó dozimetriai kijelzések és a (mobil röntgen kivételével) általános előírassá tenni kívánt AEC (felvételi automatika) és átvilágítási automatika. Csoporton belül is vitát váltott ki, hogy mindezek a fejlődő országokban ma még messze állnak a realitásoktól. Végül is abban egyeztünk meg, hogy a szabványnak az ún. „state-of-the-art” előírásokat kell tartalmaznia, ez alól kivételeket már a bevezetés egy részlete is megenged. („A jelen kiegészítő szabványban megfogalmazott követelmények igyekeznek összhangban lenni a röntgensugárzás gyógyászati alkalmazásának általánosan elfogadott gyakorlatával. A gazdasági tényezők vonatkozásában elfogadott tény, hogy bizonyos, viszonylag olcsó készüléktípusok esetenként indokoltan előnyben részesíthetők a költségek miatt. Ezekre vonatkozóan a jelen kiegészítő szabvány kerüli olyan követelmények előírását, amelyek indokolatlanul korlátoznák a gyógyászati hatékonyságot vagy aránytalanul megnövelnék a költségeket.”) Azonban a felvételi és átvilágítási automatika konkrét esetére emellé még az alábbi szöveget is felvették:

“Exemptions from these two requirements shall be justified by the manufacturer.

Note Examples for exemptions are

- out of technical reason: film-based intra-oral dental X-ray equipment
- out of economic reasons: basic X-ray equipment”

(Magyar fordításban:

„Az e két követelmény alóli kivételeket a gyártónak kell igazolnia.

Megjegyzés: példák kivételekre:

- műszaki okokból: a film-alapú intraorális fogászati röntgenberendezés;
- gazdasági okokból: az ún. alapvető röntgenberendezés.)”

Így például az AEC elhagyására elegendő indok a filmelőhívó automata hiánya.

A dozimetriai adatmegadások és főleg a dozimetriai kijelzések témája – azon kívül, hogy az előbbiek értelemszerűen ezekre is vonatkoztatandók – bizonyosan még további viták keresztüztüzebe fog kerülni.

Érdekes kérdésnek bizonyult az ún. „high-level control (HLC”), azaz a (folyamatos hangjelzéssel jelzendő) ún. emelt dózisteljesítményű átvilágítás is. Erre az extrém nagy testméretű, korpulens páciensek esetén lehet szükség. Korábban az USA szabályozása volt a páciens bemenő oldali bőrdózisteljesítményére az 5 R/min, emelt dózisteljesítmény esetén a 10 R/min abszolút felső korlát. Egy idő óta ezeket kétszeresükre emelték, és ezek SI egységrendszerbe átszámítva nem kerek számot adnak: 88, illetve 180 mGy/min. A megfelelő értékek Kanadában 100 és 150, Japánban pedig 50 és 125 mGy/min (utóbbiak nyilván a japán népesség kisebb testméretei miatt). Az első tervezet az amerikai értékeket vette át, de feltétlenül olyan szabályozás szükséges, amely abszolút felső korlátot jelent (valószínűleg 100 és 200 lesz majd), mert ettől az egyes országok a szigorúbb szabályozás irányában eltérhetnek. (Amikor egyébként először megláttam – elborzadva – a 88 és 180 mGy/min bőrdózis-értékeket, azt hittem, elírták egy tizedesjeggyel...)

Szóba került az is, hogy az IAEA (Nemzetközi Atomenergia Ügynökség) is – bár szabványokat nem kíván alkotni – foglalkozik a páciensek sugárvédelmének kérdéseivel, ezzel kapcsolatosan *Pedro Ortiz Lopez* vezetésével egy „Action plan” tervezetét dolgozták ki, amely magában foglalja a páciensdózisok regisztrálását is. Elsődleges kérdés a digitális röntgenképképző berendezések esetleges túlexpozíciójának elkerülése. A tervezet kiosztásra került a munkacsoport tagjai között, hogy átnézzük, milyen befolyása lehet az általunk kialakítandó szabványra. Megegyeztünk abban is, hogy az IAEA projekt vezetőjét meghívjuk a munkacsoport következő ülésére mint vendéget.

A magam részéről annak idején furcsálltam, hogy a munkacsoport első ülésére csak 3 külföldi jött el, de a mostani ülésen is csak 4-en voltunk nem helybeliek. Különösnek tűnik, hogy a röntgenberendezések sugárvédelmének témája ilyen kevés országot, céget, intézetet érdekel. Időközben ugyan Kanada és Japán bekapcsolódott, de nagyon hiányzik az USA részvétele. Egyértelmű, hogy egy, a szabványtervezetre adandó esetleges amerikai „nem” azt jelentené, hogy a munkát előlről kellene kezdeni. Ennek elkerülésére az ülésen abban egyeztünk meg, hogy miután a titkár az elkészülő házi feladatokat, valamint a tagok és a nemzeti bizottságok újabb megjegyzéseit a tervezetbe beépíti, kanadai tagunk kapcsolatai segítségével kikérjük az FDA hozzászólását. Ezt követően újabb CD (Committee Draft) kerül majd köröztetésre, a munkacsoport következő (valószínűleg egyben utolsó) ülése pedig a tervek szerint jövő februárban, Stockholmban lesz.

Részvételemet a hamburgi ülésen a Philips Magyarország Kft. Medical Systems, valamint a Medimat Kft. nagyvonalú támogatásának köszönhetem. A munkacsoport-ülést gyárlátogatás és egy (a Philips cég által kiadott, a röntgensőgyártás száz évéről szóló) ajándék könyv tette teljessé.

Dr. Porubszky Tamás

A SUGÁRVÉDELMET ÉRINTŐ ÚJABB JOGSZABÁLYOK

Összeállította: Jung József

(Lezárva: 2005. február 15.)

A Hírsugár 21. számában (2004. március) megjelent összeállítás lezárása óta az alábbi fontosabb, a sugárvédelmet érintő jogszabályok jelentek meg:

165/2003. (X. 18.) Korm. rendelet

a nukleáris és radiológiai veszélyhelyzet esetén végzett lakossági tájékoztatás rendjéről

[A rendelet előírásai szerint Lakossági Tájékoztatási Tervet (LTT) kell készíteni országos szinten, ágazati szinten, megyei szinten, nukleáris létesítményekben, valamint radioaktív anyagokat előállító, alkalmazó és tároló létesítményekben. A 89/618/EURATOM irányelvvel összhangban lévő rendelet meghatározza az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer (ONER) önálló lakossági tájékoztatás végzésére jogosult szerveit, és azokat a nukleáris és radiológiai létesítményeket, amelyek ugyanerre jogosultak. Három melléklet tartalmazza a lakossági tájékoztatás alapelveit, az LTT-k tartalmát és a tájékoztatás sajátosságait, illetve a lakossági tájékoztatás eszközeit.]

50/2004. (III. 23.) Korm. rendelet

a kettős felhasználású termékek és technológiák külkereskedelmi forgalmának engedélyezéséről

(Az illetékes magyar hatóság a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal keretében működő Exportellenőrzési, Vegyi és Biológiai Fegyvertilalmi Iroda, de a rendelet a nukleáris kettős felhasználású anyagokra is vonatkozik.)

41/2004. (IV. 7.) GKM rendelet

a közúti járművezetők pályaalakmassági vizsgálatáról

[Pályaalakmassági vizsgálat, legalább II. alkalmassági kategória minősítéssel szükséges a radioaktív anyagot szállító gépjárművek vezetői részére. A vizsgálatot a Központi Közlekedési Felügyelet Pályaalakmasság-vizsgáló Intézete (PÁV) végzi. Vita folyik arról, hogy a rendelet vonatkozik-e a kizárólag engedményes csomagolásban lévő radioaktív anyagokat szállító gépjárművek vezetőire.]

155/2004. (V. 14.) Korm. rendelet

a radioaktív hulladék országhatáron át történő szállításának engedélyezéséről

[Az ugyanebben a tárgyban kiadott 32/2002. (III. 1.) Korm. rendeletnek az EU-csatlakozás következtében szükségessé vált korszerűsített változata.]

33/2004. (VI. 28.) BM rendelet

a radioaktív anyagok központi és helyi nyilvántartásának rendjéről

(A helyi nyilvántartást az OAH által az engedélyesek részére térítésmentesen biztosított számítógépes programmal kell vezetni. 2004. október 31. óta az izotóp-nyilvántartó könyvek vezetése nem szabályszerű. Naptári évente egyszer izotópleltárt kell készíteni, és ennek eredményét elektronikus formában meg kell küldeni a központi nyilvántartás részére. A sugárzó anyag műbizonylatán ezentúl nem szerepelnek a tulajdonos azonosító adatai. Zárt sugárforrásokhoz mostantól kezdve tartozni fog egy „Hatósági bizonyítvány” is, amely a sugárforrások egyedi azonosítására és a tulajdonjog igazolására szolgál. A zárt sugárforrások átadás-átvételi jegyzőkönyv másolatát az átadó küldi meg az OAH-nak. Egyes esetekben a fentiekől eltérő nyilvántartás is vezethető. A rendelet végrehajtása kissé „döcögve” indul, alkalmazása számos kezdeti problémát vet fel.)

41/2004. (VI. 7.) BM rendelet

a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről

(Minden bizonnyal szükséges volt a KNPA működésének újraszabályozása.)

63/2004. (VII. 26.) ESzCsM rendelet

a 0 Hz-300 GHz közötti frekvenciatartományú elektromos, mágneses és elektromágneses terek lakosságra vonatkozó egészségügyi határértégeiről

(Régóta várt korszerű szabályozás, amely az 1999/519/EK tanácsi ajánlásra épül. Megadja a megállapított egészségi hatásokon alapuló alapkorlátokat, továbbá a gyakorlatban végzett expozíció mérések céljaira az alapkorlátokból származtatott határértékeket annak eldöntésére, hogy valószínűsíthető-e az alapkorlátok túllépése.)

72/2004. (VIII. 11.) ESzCsM rendelet

a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet módosításáról

[A rendelet 13. számú mellékletének módosítása kb. 25 %-kal megemelte az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos igazgatási szolgáltatási díjakat. A díjakat viszont nem növeli ÁFA. (A rendszer igazságosabb lett, mert a 71/2004. (VIII. 11.) ESzCsM rendelet alapján azoknak is kell díjakat fizetni, akik eddig illetékmentességük miatt mentesültek a díjfizetés alól.)]

263/2004 (IX. 23.) Korm. rendelet

a nukleáris és nukleáris kettős felhasználású termékek nemzetközi forgalmának szabályozásáról

(A rendelet az 50/2004. (III. 23.) Korm. rendelethez kapcsolódik. Nukleáris ügyekben az illetékes magyar hatóság természetesen az OAH.)

76/2004. (XI. 10.) ME határozat

az Országos Atomenergia Hivatal felügyeletét ellátó miniszter kijelöléséről

(Az OAH felügyeletét a határozat megjelenése óta az igazságügyminiszter látja el.)

341/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet

az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság és a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatásköréről

(2005. január 1. óta a hatósági engedélyezési eljárásokban a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőségek valamint a Vízügyi Felügyelet helyett az újonnan létrehozott, a területileg illetékes Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek a közreműködő szakhatóságok. A 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet 11. számú melléklete és a 15/2001. (VI. 6.) KöM rendelet még nem tartalmazza a módosításokat.)

KORMÁNYRENDELET

TOVÁBBI KÉT ÉVIG MEGMARAD A SUGÁRVESZÉLYES TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK NYUGDÍJ KORKEDVEZMÉNYE

A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 122. § (1) bekezdése módosította a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 8. §-át. Az utóbbi törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdését pedig a 377/2004. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése módosította. A módosítások eredményeként a sugárveszélyes munkakörben foglalkoztatottak korkedvezményes nyugdíjazásának szabályai 2006. december 31-ig változatlan tartalommal fennmaradnak.

SUGÁRVÉDELEM A MAGYAR NYELVŰ SZÉP- ÉS ESSZÉIRODALOMBAN

A sugárvédelem iránti érdeklődés kielégítése, a szakemberek képzése és az új eredmények megismertetése céljából az elmúlt évtizedekben is szinte minden évben jelent meg Magyarországon egy vagy több sugárvédelemmel (is) foglalkozó monográfia, egyetemi, vagy főiskolai jegyzet, esetleg ismeretterjesztő könyvecske, vagy kiadvány. A Hírsugár fennállása óta igyekszik felhívni a figyelmet ezekre az új, többnyire tudományos igényességgel elkészített alkotásokra.

A tudományos jellegű munkák mellett sugárvédelmi kérdésekkel találkozhatunk a magyar nyelven írott, vagy magyarra lefordított szép- illetve esszéirodalomban is. Az alábbiakban néhány ilyen műre szeretném felhívni a figyelmet. Felkészültségem hiányosságai és a Hírsugár terjedelmi korlátai miatt csak az általam ismert művek bibliográfiai adatait adom közre. Az érdeklődők minden bizonnyal megtalálják a lehetőséget a könyvek beszerzésére és elolvasására is.

1. Moldova György: Magyar atom
Magvető Könyvkiadó, Bp., 1978. (607 old.)
2. Jos Vandelloo: A veszély
(Rakéta Regénytár)
Magvető Könyvkiadó, Bp., 1980. (164 old.)
3. Th. N. Scortia, F. M. Robinson: A Prometheus-válság
Zrinyi Katonai Kiadó, Bp., 1980. (391 old.)
4. Vicsek Ferenc: A bomlás melege (Riport az aktív zónából)
Magvető Könyvkiadó, Bp., 1988. (445 old.)
5. Rósa Géza: Temetni jöttem ... (Paks és Ófalu)
A szerző kiadása (?), Paks, 1988. (79 old.)
6. Frederik Pohl: Csernobil
Móra Könyvkiadó, Bp., 1988. (446 old.)
7. Havasi János: IzotÓpFALU
Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1989. (199 old.)
8. Dexter Masters: Baleset
Háttér Kiadó, Bp., 1992. (353 old.)
9. Piers Paul Read: Uramisten, mit tettünk! CSERNOBIL
Magyar Könyvklub, Bp., 1997. (389 old.)

A Szakcsoport vezetősége és a fenti összeállítás készítője nagyon örülne, ha a Hírsugár olvasói a lap hasábjain további művekkel egészítenék ki a sugárvédelmi tárgyú vagy a sugárvédelmet is érintő irodalmi alkotások listáját. (J.J.)